

GAZDÁLKODÁSI TERV

A KEFAG Zrt. gazdálkodásának céljai:

- A Társaság a tulajdonosa által felruházott alapvető feladata a hatályos erdőtörvény előírásainak megfelelően az erdővagyon gyarapítása a természetvédelmi előírások betartása mellett.
- Az erdővel szemben támasztott társadalmi igényeket elsősorban közjóléti tevékenységünkön keresztül kívánjuk kielégíteni, mely jelenleg jelentős terhet ró gazdálkodásunkra.

A Társaság termőhely szempontjából az országban a legrosszabb adottságokkal rendelkező erdőgazdaság. Területének átlagos aranykorona értéke 3,33 AK/ha, a kezelésében lévő erdőterület többségében kultúrerdő vagy átmeneti erdő.

Fafaj-összetételben meghatározó a fekete- és erdeifenyő, a hazai nyár, az akác és a nemes nyár.

Erdeink vágásérettségi kora eltér az erdős tájakon megszokottól. A nemes nyár 25-35, a hazai nyár és az akác 30-40, a fenyők általában 50-60 éves korukban kerülnek véghasználatra. Éves fakitermelésünk 200 ezer nettó köbméter körüli, amelynek mintegy 85-90%-a véghasználatból, 10-15%-a pedig előhasználatból kerül ki. A kitermelt fatermékek hozzávetőleg 30-35%-a rönk, kivágás, egyéb ipari fa, 60-65%-a sarangolt áru: papírfa és tűzifa, mintegy 5%-a pedig egyéb vágástéri melléktermék.

A Társaság által kezelt erdőállomány jó része a megelőző évtizedek erdőtelepítésének eredménye. Erdeink 63%-a 40 év alatti életkorú. Részvénytársaságunk jogelődjeinek rendkívül nagy feladatot jelentett az elsősorban mezőgazdaságilag már nem használt parlag területek beerdősítése. Évi ezer hektárnyi, jószerével futóhomokot ültettek be teljes talajelőkészítés (70 cm-es mélyforgatás) után, korábban kézi erővel, majd az 1960-as évektől gépi technológiával.

A véghasználatra került erdők felújítása (a magról történő felújítás lehetősége híján), ahol erre erdőtervi lehetőség van, sarjadztatással történik. Ez az erdőfelújítások mintegy negyedét teszi ki. A háromnegyed részben pedig teljes talaj-előkészítés után, a telepítéshez hasonlóan történik az erdősítés, ami rendkívül energiaigényes, következésképpen költséges módja az erdők felújításának.

Az erdőállományok élőfakészlete 7,0 millió bruttó köbméter, melynek 45%-a fekete- és erdeifenyő.

A Társaság fahasználati tevékenységében továbbra is nagy szerepet kap a vágásterületen maradt apadék, gallyfa, tuskó feldolgozása, értékesítése.

A Társaság kezelésében lévő erdőterületeken a fahasználat a mindenkori érvényben lévő erdőtervek szakmai előírásaihoz igazodva történik. Az éves tervek végrehajtásának ütemezésekor a szakmai elvárások maradéktalan teljesülését harmonizálni kell az értékesítési lehetőségekkel, elvárásokkal.

Erdőművelési rendszerek (üzemmódok) nagysága a területen:

ÜZEMMÓD	TERÜLET (ha)	MEGOSZLÁS (%)
VÁGÁSOS	52 396,76	98,22
ÁTMENETI	66,90	0,13
FAANYAGTERMELÉST NEM SZOLGÁLÓ	883,49	1,65

Fahasználat ágazat főbb tervszámai a 2022. évben

A tartamos erdőgazdálkodást biztosító erdőtervi előírások kellő szabadságot engednek a gazdálkodónak az éves besorolások alternatíváit illetően.

A 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, annak 61/2017 (XII.21.) FM végrehajtási rendelete, valamint az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről határozott támpontot ad a fahasználati besorolásoknál a fahasználattal érinthető terület nagyságára és térbeli elhelyezkedésére vonatkozóan.

A vágásbesorolásoknál alapvetően támaszkodni kell a kerületvezető erdész véleményére. A besorolásokat a fahasználati és erdőművelési műszaki vezetőknek mindenkor közösen, az illetékes kerületvezető bevonásával kell végezni.

Az egészségügyi indokok miatt erdőterv módosításra javasolt erdőrészekben közös bejárást kell végezni az erdészeti hatóság területileg illetékes erdőfelügyelőjével. A természetvédelmi korlátozás alá eső erdőrészek esetében pedig a területileg illetékes természetvédelmi hatóság munkatársával.

A fahasználati beavatkozások engedélyezése során az erdészeti hatóság a szükséges mértékben bevonja az illetékes társhatóságokat, különös tekintettel a természetvédelmi hatóságot. Utóbbi hozzájárulásában megadja a területre jellemző ritka, fenyegetett, vagy veszélyeztetett fajok, valamint élőhelyük védelmében szükséges korlátozásokat (pl.: fészkelőhely körüli védőzóna, időbeli termelési korlát, közelítésre, szállításra, készletezőhelyre vonatkozó előírás stb.), amelynek betartására fokozott figyelemmel kell lenni.

Fahasználati beavatkozást megkezdeni csak a bejelentésekben átadott és az erdészeti hatóság által engedélyezett vagy tudomásul vett erdőrészekben lehet.

A fahasználati beavatkozás előtt a kerületvezető erdésznek Művelési lapot kell kiállítani, melyből egy-egy példánynak a szakszemélyzetnél, az erdészetnél, illetve a fakitermelést végző vállalkozónál kell lennie.

Minden erdőrészekben, amely a fakitermelési tervben szerepel, a vágáshatár szabályszerűen kijelölendő. A megfelelő sarokpont (töréspont) fájára a használat évét és módját tartósan jelölni kell. Véghasználatok esetében az egyes töréspontok azonosítását mérőműszerrel kell végezni és az egyes mérési jegyzőkönyveket iktatva meg kell őrizni.

A gyérítések és tisztítások kijelölésénél figyelembe kell venni a kiszállító utak kialakítását. Az e célból kitermelendő fatömegnek a famennyiség becslésben szerepelni kell.

A fakitermelések biztonságos végzésének feltételeit az adott erdőrészekre vonatkozó vállalkozói szerződés mellékleteiben, illetve a Művelési lap megfelelő rovatában kell meghatározni.

A KEFAG Zrt. a fahasználati feladatainak végrehajtását elsősorban vállalkozók bevonásával végzi. A nevelővágásokban szinte teljes mértékben al-vállalkozók dolgoznak. Leggyakrabban

a motorfűrész technológiával történik a tölvelvasztás, amelyet gépi közelítés (gyakran mg-i alapgépekkel) és kiszállítás követ.

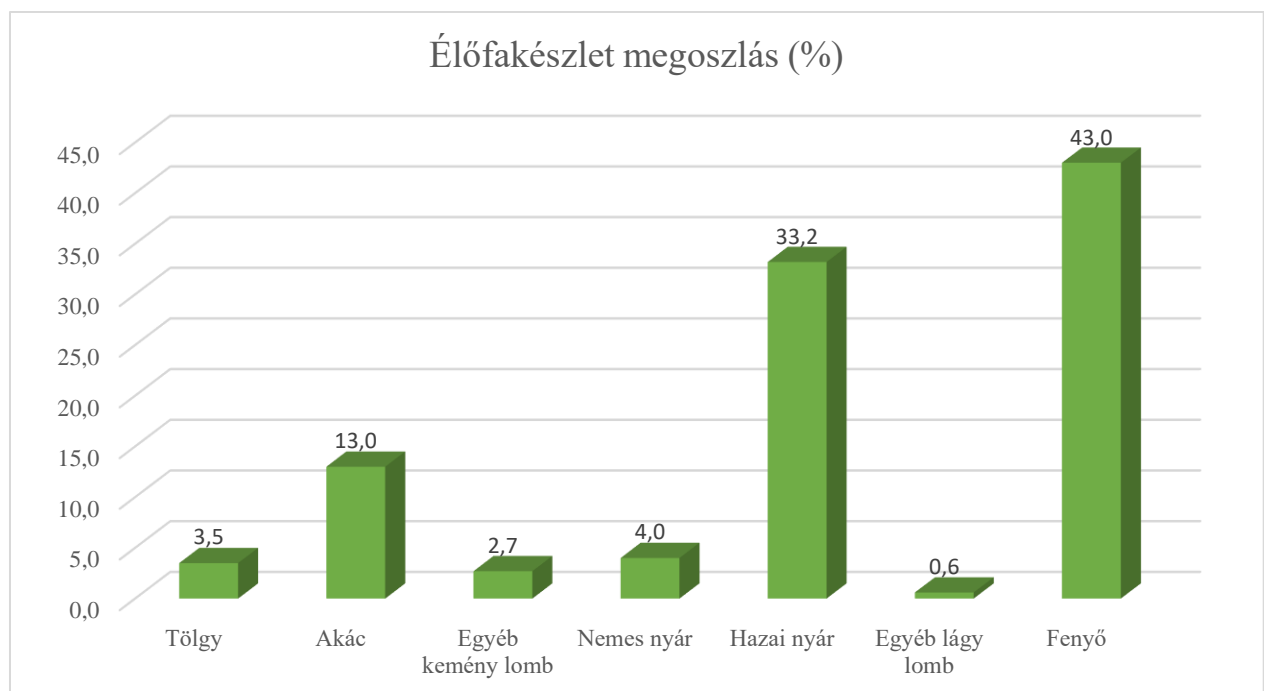
A térségben viszonylag hamar megjelentek a fenyő véghasználatokban a gépi fakitermelő vállalkozások. A technológiáról kedvező tapasztalatokat szereztünk, ennek, illetve az utóbbi évek munkaerőpiaci trendjeinek köszönhetően társaságunk már saját gépparkkal rendelkezik, amelynek bővítése és fenntartása fontos a továbbiakban is. A mai viszonyok között a gépi fakitermelés nem csökkenti a helyi vállalkozások munkához jutási esélyeit, enélkül a kitűzött feladatainkat nem tudnánk elvégezni.

A Társaság kezelésére bízott erdőállományok bemutatása:

Az erdőállomány korosztály és fafaj összetételéből fakadóan a tarvágások éves nagyságrendje 1 000-1 100 ha körüli. A faállomány minőségére jellemző, hogy a nevelővágásokon belül a tisztítások és törzskiválasztó gyéritések érintett területe évente ~700-1 000 ha, a növedékfokozó gyéritéseké ~50 ha.

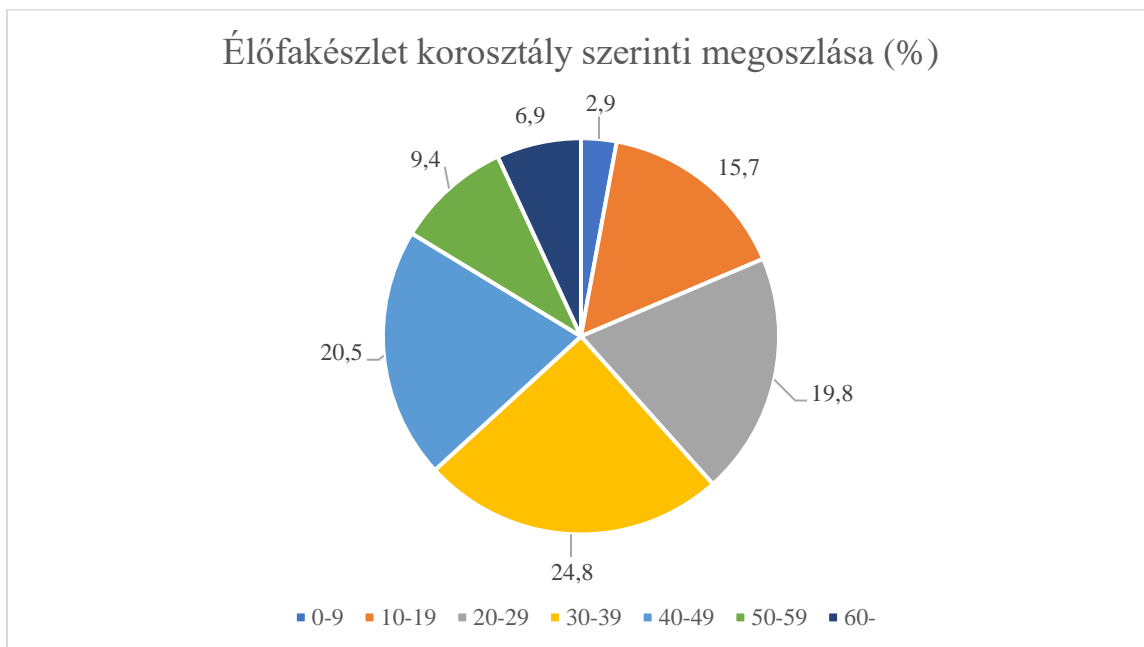
Fafajösszetétel:

Fafajcsoport	Élőfakészlet megoszlás (%)
Tölgy	3,5
Akác	13,0
Egyéb kemény lomb	2,7
Nemes nyár	4,0
Hazai nyár	33,2
Egyéb lágy lomb	0,6
Fenyő	43,0

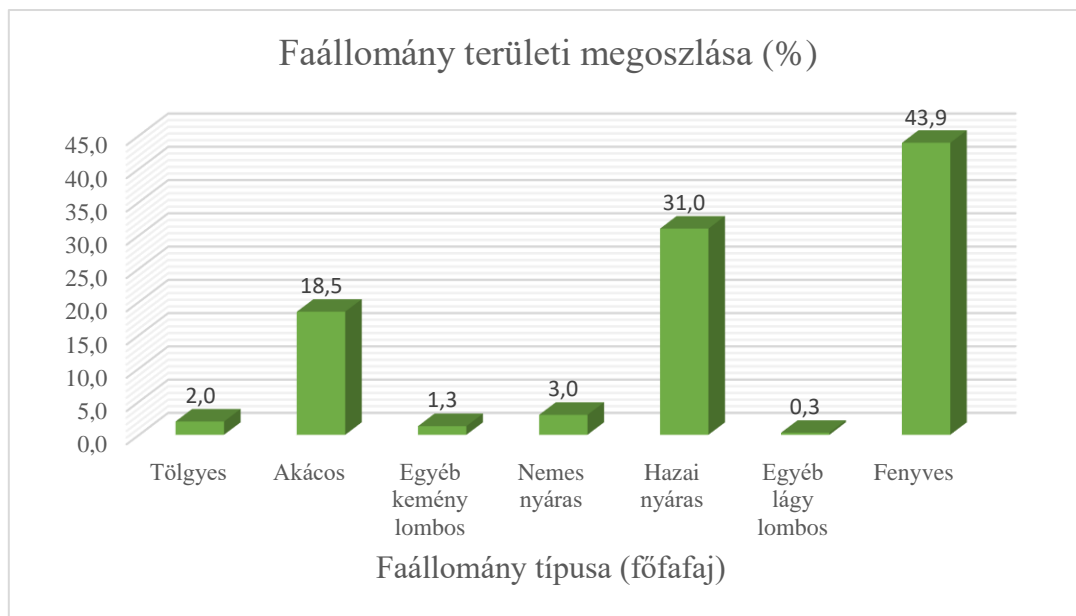
Korosztályviszonyok:

Korosztály (év)	Élőfakészlet megoszlás (%)
0-9	2,9
10-19	15,7
20-29	19,8
30-39	24,8
40-49	20,5
50-59	9,4
60-	6,9

Állományszerkezet:

Faállomány főfaj szerint	Terület (%)
Tölgyes	2,0
Akácos	18,5
Egyéb kemény lombos	1,3
Nemes nyáras	3,0
Hazai nyáras	31,0
Egyéb lágy lombos	0,3
Fenyves	43,9

Fakitermelés természetes teljesítményének alakulása

Az erdőtervi lehetőség és a tényleges kitermelések viszonya: terület (ha)

Használati mód	Tárgyév			Tárgyév / erdőtervi %	Tény / tervi %
	erdőtervi (becsült)	tervi	tény		
Véghasználat	1 300	1 070	1 117	85,92%	104,39%
Gyérítés	1 600	741	532	33,25%	71,79%
Tisztítás	1 450	820	724	49,93%	88,29%
Összesen	4 350	2 631	2 373	54,55%	90,19%
Egyéb termelés	300	20	288	96,00%	1 440,00%

Bruttó fakitermelés (tuskó nélkül): (ezer bruttó m³)

Használati mód	Tárgyév			Tény / tervi %
	erdőtervi (becsült)	tervi	tény	
Véghasználat	241	199	236	118,49%
Gyérítés	35	14	11	81,16%
Tisztítás	18	6	4	71,43%
Egészségügyi és egyéb termelés	6	2	6	285,00%
Összesen	300	220	257	116,47%

Az előző táblázat tárgyilagos értékeléséhez meg kell említenünk, hogy az erdőtervi lehetőség, mint tényleges fakitermelési lehetőség, valójában soha nem áll a Társaság rendelkezésére. Ennek oka, hogy az erdőtervek növedékesítése a sematikus módszer következtében a ciklus végéhez közeledve egyre nagyobb pontatlanságokat tartalmaz, így az erdőtervi kihasználtság mutató nem tényszerű információ.

A bruttó fakitermelés (és minden, adattárból nyert fatérfogat) mennyisége tájékoztató jellegű, mivel az erdészeti hatóság adattára is csak tájékoztató jelleggel ad fatérfogatot.

A 2022-ben elvégzett nevelővágások érintett területe a bázistól és a tervtől is elmarad. Ennek oka, hogy a nagy élőkunakigényű kézi fakitermelések, ezen belül is az alacsony termelékenységű nevelővágások elvégzésére egyre nehezebb magas szakmai színvonalon dolgozó vállalkozást találni.

A 2022. évi véghasználati terület és fatérfogat elsősorban az évközi pótbesorolásoknak köszönhetően mind a bázist, mind a tervezettet meghaladja. A pótbesorolásokra jellemzően az év második felében indult országos tűzifaprogram miatt megnövekedett tűzifavásárlási igény miatt volt szükség.

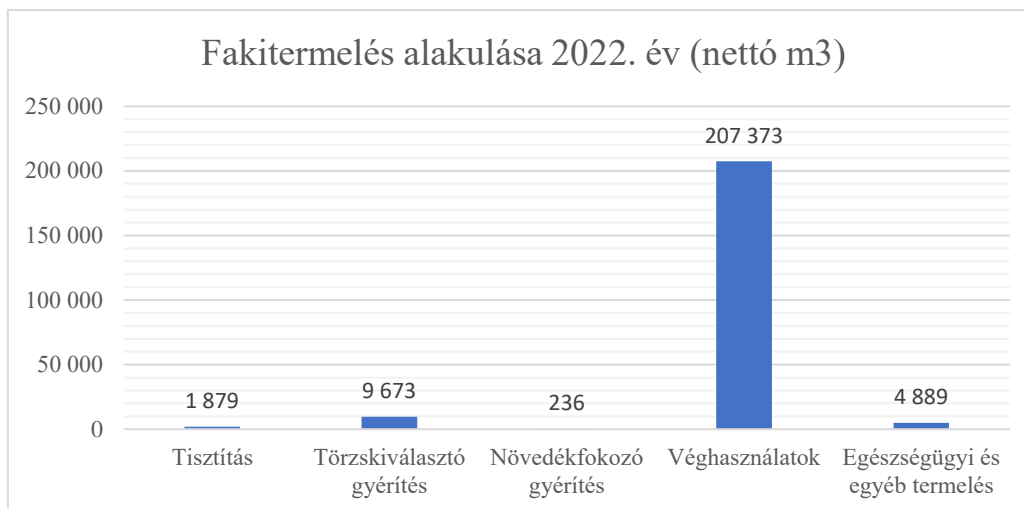
Az egyéb termelések területéhez a tuskótermelés kivételével az egyéb haszonvételek (felkészítés, földön fekvő gally gyűjtése stb.) területe is hozzáadódik.

2022-ben továbbra is folytattuk a gépi (harveszteres) fakitermeléseket, illetve a vágástéri apríték-alapanyag értékesítését. A KEFAG Zrt. két saját gépcsoportjának (harveszter-forwarder) éves teljesítménye mintegy 35-40 ezer köbméter fakitermelés, mely a teljes vastagfa termelésünk 15-20 %-a, illetve fenyő véghasználati termelésünk több, mint 40 %-a.

Fakitermelés alakulása (tuskó nélkül)

(nettó m³)

Választék megnevezése	Tárgyév		
	terv	tény	tény / terv %
Tisztítás	2 260	1 879	83,14%
Törzskiválasztó gyérités	11 429	9 673	84,64%
Növedékfokozó gyérités	237	236	99,58%
Véghasználatok összesen	185 803	207 373	111,61%
ebből tarvágás	185 803	207 373	111,61%
ebből felújító vágás	-	-	-
Egészségügyi és egyéb termelés	1 683	4 889	290,49%
Összesen	201 412	224 051	111,24%

Az erdőművelés ágazat főbb tervszámai a 2022. évben

Erdőgazdaságunk az erdőtenyészet szempontjából legkedvezőtlenebb Duna-Tisza közti területeken, gyakorlatilag az országban fellelhető legmostohább körülmények között gazdálkodik. Ezen tény egyértelműen tükröződik az általunk alkalmazott erdőművelési technológiákban is: erdősítéseinket mesterséges módon, legtöbbször tuskóeltávolítás és teljes talaj előkészítés után újítjuk fel. Jelenlegi ismereteink alapján, csak ezzel a viszonylag költséges módszerrel lehetséges biztosítani az elültetett csemeték számára azt az előnyt, amely garantálja az erdősítések megmaradását, az erdőborítottság fenntartását.

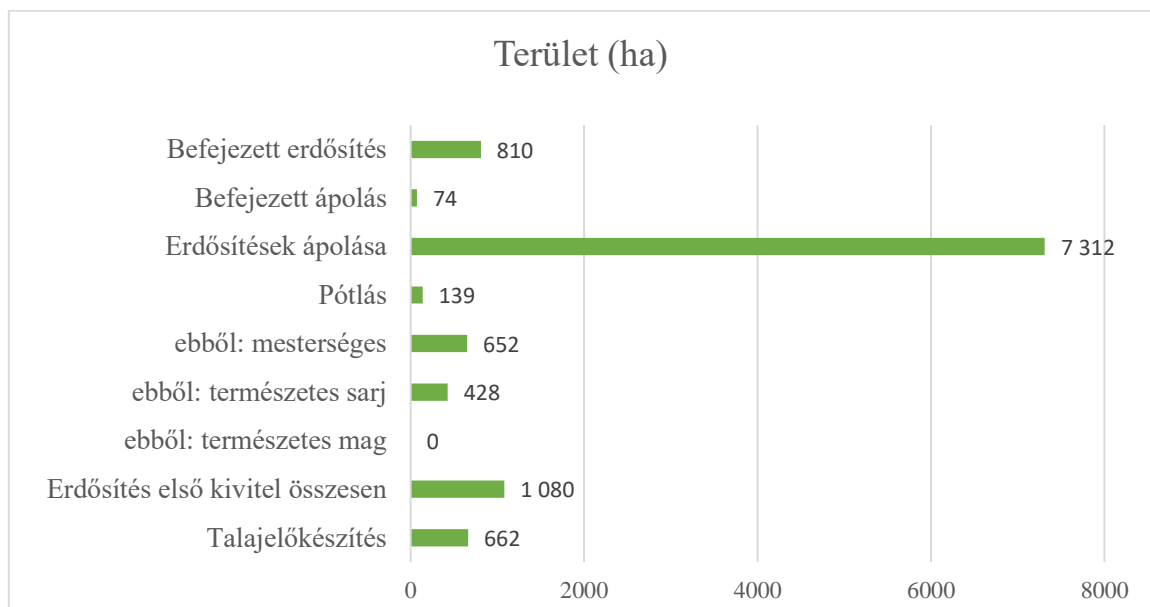
Erdőfelújítás

A KEFAG Zrt. erdőfelújítási tevékenységét az éves keletkezett véghasználati területeinek függvényében végzi. Ennek megfelelően a társaság 2022. évben 6 379,14 ha kötelezettség alá vont területen végzett erdőfelújítási munkákat.

Az erdőfelújítási tevékenység fontosabb szakmai adatainak bemutatása (ha):

	Tárgyév		
	terv	tény	tény /terv %
Erdősítés alá vont terület	5 730	5 095	88,92%
Talajelőkészítés	795	662	83,27%
Erdősítés első kivitel összesen	1007	1 080	107,25%
ebből: természetes mag	0	0	-
ebből: természetes sarj	287	428	149,13%
ebből: mesterséges	720	652	90,56%
Pótlás	108	139	128,70%

Erdősítések ápolása	10 094	7 312	72,44%
Befejezett ápolás	13	74	569,23%
Befejezett erdősítés	800	810	101,25%

Az erdőfelújítás fő műveleti ténytámarinak szöveges leírása a Társaság 2022. gazdálkodási évében:

Erdősítés alá vont terület:

Az erdősítés alá vont terület fogalma alatt azon folyamatban lévő területeket értjük, ahol már az erdősítés megtörtént. Ez nem egyenlő a kötelezettség alá vont területekkel, amely a regisztrált üres területeket (1284,34 ha) is tartalmazza.

Az erdőfelújítás alatt lévő területek nagysága az elmúlt évek viszonylatában Társaságunknál öt-hatezer hektár körül mozgott, tárgyévben 5 094,66 ha volt. Az erdősítés alá vont területek több mint 60%-a, adottságainknak megfelelően továbbra is mesterséges erdősítés. A mesterséges erdősítések elvégzése az energiaárak függvényében jelentős költségeket eredményez.

Talajelőkészítés:

A már említett nagyarányú mesterséges erdőfelújításaink kivitelezését, az esetek döntő hányadában, a véghasználatok után végzett teljes talajelőkészítés előzi meg. Ez a műveleti sor magába foglalja a tuskókiemelést, tuskóletolást, illetve e két műveletet egyben helyettesítő tuskómarást, valamint az ezt követő 70-80 cm mélységű mélyforgatást. A talajelőkészítés adatsorában a legnagyobb energiaigényű és egyben meghatározó művelet a tuskókiemelés és tuskómarás adata szerepel, mivel a többi művelet halmozottan való feltüntetése megtévesztő és egyben értelmezhetetlen lenne.

Erdősítés első kivitel:

Természetes első kivitelünk a tárgyévben kizárólag a sarj eredetű erdősítéseket jelentette, ebből tárgy évben 428 ha teljesült.

Mesterséges első kivitel 652 hektáron teljesült, ami a tervezett 720 ha 90,56%-a. Az első

kivitelű erdősítések pontos nagysága általában a fagyos időszak beköszöntének kiszámíthatatlansága miatt nehezen tervezhető, a kedvező időjárás eredménye a nagyobb arányú megvalósulás.

Pótlás:

Pótlást összesen 108 ha-ra terveztünk, azonban a munkák elvégzése a jelentős aszálykárok miatt 139 ha-on vált szükségessé, amely a terv 128,7%-ának felel meg.

Erdősítések ápolása:

Az erdősítések ún. befejezett ápolását 2022. évben a tervezett 13 ha-t jelentősen felülmúlva 74 ha-on végeztünk.

A folyamatos erdősítések ápolása több részműveletre oszlik, ezen belül a kézi sorápolás műveleteire, a gépi sorközi ápolásra, továbbá a vegyszeres sorápolásra.

Kézi sorápolás összesen 1016 ha-on teljesült a tárgyévben, amelynek nagy részét a közfoglalkoztatási program keretében hajtottunk végre. A gépi sorközi ápolás nagysága 5 609 ha. A vegyszeres ápolás nagysága 687 ha. A kézi munkaerő egyre nehezebb felkutatása, alkalmazása és annak más technológiával történő kiváltása miatt valószínűleg hosszú távon tovább fog növekedni.

Befejezett erdősítés:

Befejezett erdősítésink nagysága a tárgy évben 810 ha. Gyakorlatilag ez a nagyságrend a korábbi évek tendenciájához illeszkedik.

A Gazdálkodási Terv végrehajtása

A Gazdálkodási Terv szakszerű végrehajtását szavatolja, hogy a dolgozók megfelelő (jellemzően a kerületvezetők szakmai középfokú /erdésztechnikusi /, míg a műszaki vezetők és erdészeti igazgatók szakmai felsőfokú /okleveles erdőmérnöki/) végzettséggel rendelkeznek, valamint szerepelnek az erdészeti szakszemélyzeti vagy jogosult erdészeti szakszemélyzeti nyilvántartásban. Ehhez a hatályos jogszabályokban előírt képzéseken részt vesznek. A végzettséget igazoló dokumentumok másolatai a humánpolitikai vezetőnél, a szakszemélyzeti képzésekre vonatkozó igazolások az erdőőrzési felügyelőnél fellelhetők. Továbbá az erdészeti szakszemélyzeti névjegyzék nyilvánosan elérhető a <https://portal.nebih.gov.hu/erdeszeti-szakszemelyek-listaja> linken.

A vállalkozók esetében a KEFAG Zrt. rendszeresen szervez oktatást, amelyeken a résztvevők munkavédelemmel és egyéb szakmai ismerettel (pl.: ergonómia, logisztika, munkaszervezés stb.) kapcsolatos előadásokat hallgathatnak meg. Az oktatásra vonatkozó adatok, nyilvántartások az Erdőgazdálkodási és Természetvédelmi Osztályon találhatóak meg.